

Actie Kerkbalans

Actie Kerkbalans is de grootste landelijke fondsenwervingsactie van kerken in Nederland. De Rooms-Katholieke Kerk, Oud-Katholieke Kerk, Protestantse Kerk in Nederland en de Evangelische Broedergemeente roepen elk jaar gezamenlijk leden op om bij te dragen aan hun kerk. Bij de actie wordt benadrukt wat de waarde is van de kerk en waarom geven belangrijk is. De slogan van Actie Kerkbalans van 2021 is 'Geef vandaag voor de kerk van morgen'. Citisens deed onderzoek aan de hand van deze slogan. De vragenlijst bestond uit vier onderdelen, namelijk (1) geven, (2) de kerk van vandaag, (3) de kerk van morgen en (4) bekendheid van Actie Kerkbalans.

68% van de respondenten vindt Actie Kerkbalans belangrijk voor de toekomst van de parochie of gemeente

Datum
December 2020

Respondenten
1.723

In opdracht van
Stichting Kerkbalans

In deze rapportage

INHOUDSOPGAVE

Aanleiding onderzoek	3
Belangrijkste resultaten	4
1) Geefgedrag	4
2) Kerk van vandaag	4
3) Kerk van de toekomst	4
4) Actie kerkbalans	4
Resultaten	5
Geefgedrag	7
De kerk van vandaag	10
De kerk van de toekomst	12
Actie Kerkbalans	14
Onderzoeksverantwoording	17
Bijlage 1: tabellen	18
Bijlage 2: uitsplitsing naar kerkgang	28

Aanleiding onderzoek

HOOFDSTUK 1

Actie Kerkbalans

Verschillende kerken werken al 43 jaar samen bij de jaarlijkse Actie Kerkbalans. Sinds 2020 zijn dat de Rooms-Katholieke Kerk, de Oud-Katholieke Kerk, de Protestantse Kerk in Nederland en de Evangelische Broedergemeente. Deze fondsenwervingsactie is voor de kerken een belangrijke inkomstenbron. Dit onderzoek is uitgevoerd ter voorbereiding van de Actie Kerkbalans van 2021. Naast concreet handelingsperspectief voor gemeenten en parochies, bieden de uitslagen van dit onderzoek ook publicitaire mogelijkheden.

Inhoud van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is om inzicht te vergaren in de motieven van de leden van de vier betrokken kerken, variërend van actief tot randkerkelijk. Een belangrijk verschil met onderzoeken die voorgaande jaren zijn uitgevoerd op dit thema, is dat nu bewust groepen zijn uitgenodigd die minder betrokken zijn bij hun gemeente/parochie. De vragenlijst ging in op vier verschillende thema's. (1) Wat willen mensen geven aan de kerk (zowel tijd als geld) en wat zijn hun motieven daarvoor? (2) Wat waarderen mensen aan hun kerk, ook nu in corona-tijd? (3) Wat verwacht men van de kerk van de toekomst? En (4) hoe bekend zijn de respondenten met Actie Kerkbalans?

Uitvoering

Het onderzoek werd uitgevoerd door middel van een online vragenlijst. De vragenlijst werd opgesteld door Citisens, in samenwerking met Actie Kerkbalans. Voor het onderzoek werden leden van het Citisens panel uitgenodigd. Dit panel bestaat uit ruim 55.000 Nederlanders die vrijwillig vragenlijsten invullen over actuele, maatschappelijke thema's. Van dit panel zijn 3.200 leden benaderd, waarvan bekend is dat zij zich rekenen tot één van de kerken die deelnemen aan de Actie Kerkbalans. Na een e-mailuitnodiging hebben 1.368 panelleden het onderzoek ingevuld. Daarnaast hebben 355 respondenten meegedaan via een open link die is verspreid door Actie Kerkbalans. In totaal zijn de antwoorden van 1.723 personen die aangaven lid te zijn van een van de vier deelnemende kerken, meegenomen bij de analyse van de resultaten. In deze rapportage worden zij 'kerkleden' genoemd. In dit rapport bespreken we de belangrijkste resultaten, toegelicht aan de hand van open antwoorden van respondenten en verbanden tussen verschillende kenmerken en motieven van kerkleden.

Belangrijkste resultaten

HOOFDSTUK 2

1) Geefgedrag

Vier op de vijf kerkleden geeft geld aan de kerk, 40% geeft tijd als vrijwilliger. De redenen om geld of tijd te geven aan de kerk zijn verschillend, maar betrokkenheid bij de kerk wordt in beide gevallen het vaakst genoemd. 'Omdat God dit van ons vraagt' wordt voor het geven van zowel tijd als geld het minst vaak genoemd. Kerkleden zijn het meest bereid om geld te geven voor het onderhoud van het kerkgebouw, diaconale projecten en pastoraat.

2) Kerk van vandaag

De betekenis van de kerk voor kerkleden verschilt, waarbij 'het geloof delen met anderen' het vaakst wordt gekozen. De meeste kerkleden geven aan in deze coronatijd vieringen of diensten te volgen. Het zingen, de fysieke aanwezigheid en het contact met medekerkleden wordt gemist. De waardering voor de kerk is niet sterk veranderd door corona. De mate van kerkgang is een belangrijke verklaring voor de waardering van de kerk. Kerkleden die al nooit naar de kerk gingen, waarderen de kerk minder sinds de coronamaatregelen. Kerkleden die soms of regelmatig een viering of dienst bezoeken zijn vaker neutraal of positief.

3) Kerk van de toekomst

Kerkleden zien in de toekomst graag een kerk waar mensen er zijn voor elkaar (41%) en waar men kan leren, groeien en bezinnen (38%). In vergelijking met de kerk van vandaag hopen respondenten dat de kerk van de toekomst een plek is waar men zich veilig voelt en kan leren, groeien en bezinnen. De geefbereidheid voor de kerk van de toekomst is precies even groot als de geefbereidheid voor de kerk van vandaag.

4) Actie kerkbalans

De naamsbekendheid van Actie Kerkbalans is groot. Zo is 94% van de kerkleden (in meer of mindere mate) hiermee bekend. In de meeste kerken wordt op meerdere manieren aandacht gegeven aan de actie. Vooral een bericht in het kerkblad/de nieuwsbrief, een persoonlijke brief of een mededeling tijdens de dienst/viering worden genoemd. Een of enkele manieren van aandacht geven hebben al veel effect op de bekendheid van Actie Kerkbalans. De bereidheid om bij te dragen is het hoogst wanneer het geld naar de eigen kerk gaat. Daarna wordt het eigen kerkgenootschap het vaakst genoemd.

Resultaten

HOOFDSTUK 3

Op de volgende pagina's vindt u de uitkomsten van het onderzoek. Vanwege routing in de vragenlijst is niet elke vraag gesteld aan alle deelnemers. Per vraag staan dan ook verschillende aantallen invullers genoemd en is, indien van toepassing, aangegeven aan welke groep de vraag is gesteld. Daarnaast zijn de antwoordcategorieën 'weet ik niet' of 'niet van toepassing' alleen meegenomen in de figuren wanneer deze extra inzicht bieden. Door afronding tellen de weergegeven percentages per vraag niet altijd op tot precies 100%.

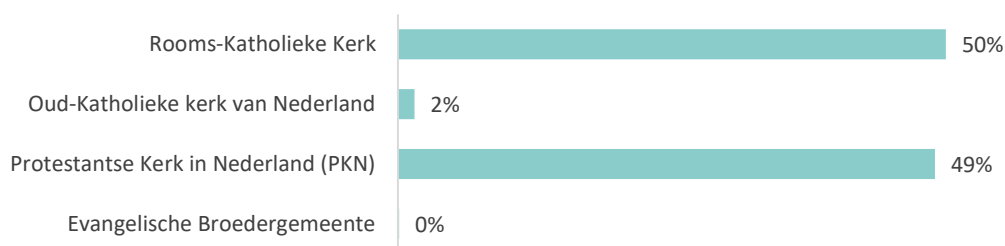
Respondenten

Voor de houding ten opzichte van de kerk en geefgedrag door kerkleden is de kerkelijke stroming waartoe men behoort een belangrijke factor. Respondenten is gevraagd naar hun lidmaatschap of betrokkenheid van een bepaald kerkgenootschap. Daarbij is uitgelegd dat respondenten die niet ergens lid zijn, maar zich wel betrokken voelen bij een bepaald kerkgenootschap zichzelf kunnen beschouwen als lid.

Onderstaand figuur geeft het aandeel kerkleden onder de respondenten per stroming weer. Het aantal invullers vanuit de Oud-Katholieke Kerk van Nederland en de Evangelische Broedergemeente is te laag om separaat te analyseren. Om die reden zijn kerkleden ingedeeld naar stroming. Vanaf nu spreken we voor kerkleden verbonden aan de 'Rooms-Katholieke Kerk' of de 'Oud-Katholieke Kerk Nederland' van *katholieken* (49%). Leden van de 'Protestantse Kerk in Nederland' en de 'Evangelische Broedergemeente' duiden we aan als *protestanten* (53%).¹

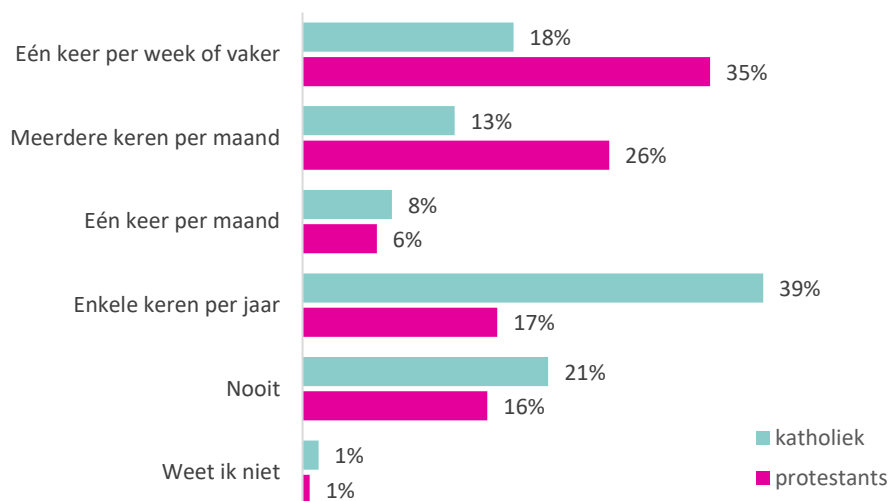
¹ In totaal hebben 5 personen die zich betrokken voelen bij de Evangelische Broedergemeente deelgenomen aan het onderzoek. Vanwege afronding op hele percentages toont de tabel 0%.

Van welk christelijk kerkgenootschap bent u lid? n=1.723

Naast kerkelijke stroming is de mate van kerkgang ook een belangrijke factor. Hoe vaak iemand naar de kerk gaat is relevant voor de betrokkenheid bij de kerk en het geefgedrag in het algemeen.² De volgende figuur laat zien dat kerkgang en stroming samenhangen: protestanten gaan gemiddeld vaker naar de kerk dan katholieken.

Hoe vaak bezoekt u een kerkelijke viering/dienst? n=1.719

In deze rapportage laten we soms verbanden zien tussen de mate van kerkgang en andere antwoorden van kerkleden. Om dit overzichtelijk te presenteren, delen we de mate van kerkgang als volgt in: één keer per week of vaker, meerdere keren per maand en één keer per maand zijn gecategoriseerd als *regelmatig*. Enkele keren per jaar valt onder *soms*. Kerkleden die 'nooit' invulden, vallen onder *nooit*.

² Vanwege coronamaatregelen kunnen kerkdiensten vaak door slechts weinig mensen worden bezocht. Daarom stond bij deze vraag de volgende toelichting: *Het gaat hierbij zowel om vieringen/diensten die u fysiek bezoekt als vieringen/diensten die u op afstand volgt (bijvoorbeeld via internet of de kerkradio).*

Geefgedrag

Bijna alle kerkleden (95%) geven geld aan goede doelen. Dat doen ze vooral aan doelen rondom kerk en levensbeschouwing (67%), gezondheid (58%) en aan maatschappelijke & sociale doelen (53%). De meeste kerkleden vinden het niet heel belangrijk dat een goed doel christelijk is. Bij de vraag "Hoe belangrijk vindt u het dat het doel waar u geld aan geeft christelijk is?" reageert bijna de helft met een beetje tot heel onbelangrijk; 22% kiest neutraal en krap een derde vindt het een beetje tot heel erg belangrijk.

Geven aan de kerk - geld

De meeste mensen geven aan de kerk waar ze lid van zijn. In het onderzoek zijn twee manieren waarop je als kerkganger aan de kerk kan geven onderzocht. Zowel het geven van geld (1) als het geven van tijd (2). Van de kerkleden geeft ruim driekwart (79%) geld, vier op de tien (40%) geeft tijd.

Geld geven doet men nu vooral *via de collecte* (73%) en *door zelf af en toe geld over te maken* (51%). In lijn met de verwachting is er een duidelijk verband tussen kerkgang en geven aan de kerk: hoe vaker men naar de kerk gaat, hoe meer men geeft. Dat geldt zowel voor het geven van geld als het doen van vrijwilligerswerk. De voornaamste redenen van kerkleden om geld te geven zijn *omdat men zich betrokken voelt bij de kerk* (74%), *omdat de kerk kosten maakt* (71%) en *vanwege de toekomst van de kerk* (52%). Door frequente kerkgangers worden de redenen *omdat ik me betrokken voel bij de kerk* en *omdat ik plezier beleef aan de kerk* vaker gekozen.

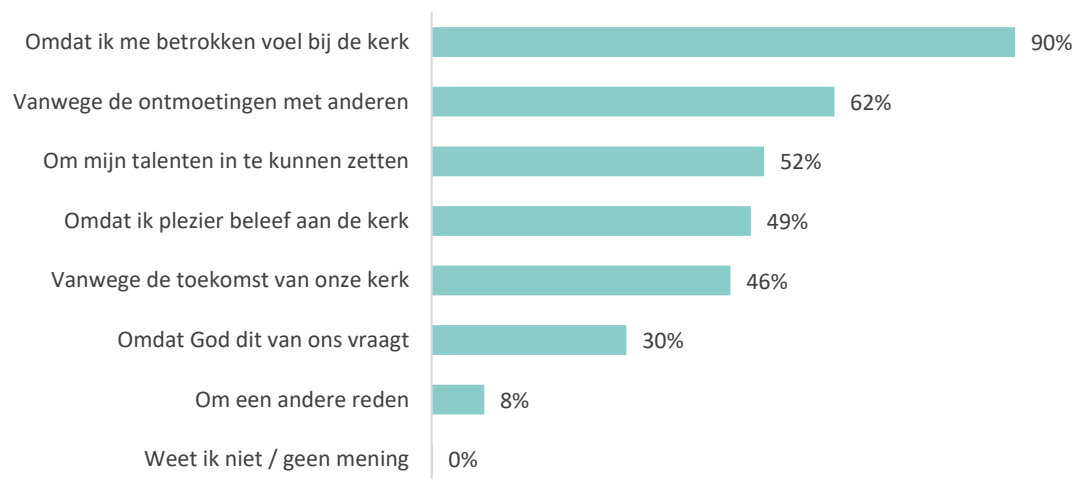
U geeft aan dat u geld geeft aan de kerk waar u lid van bent. Waarom? n=1.356, als men geld geeft aan de kerk

Geven aan de kerk - vrijwilligerswerk

Van de ondervraagde kerkleden zet 40% zich als vrijwilliger in voor de kerk waar zij deel van uitmaken. *Betrokkenheid bij de kerk* is voor vrijwilligers de voornaamste reden om dit te doen (90%). Daarnaast worden *vanwege ontmoetingen met anderen* (62%) en *het inzetten van de eigen talenten* (52%) het meest gekozen.

U geeft dat u als vrijwilliger betrokken bent bij kerk waar u lid van bent. Waarom? n=689, als men vrijwilliger is in de kerk

Geven aan de kerk - protestants en katholiek

Gevraagd naar de redenen om geld te geven, zeggen protestanten vaker dan katholieken dat zij dit doen omdat God dat vraagt, omdat ze plezier beleven aan de kerk, omdat ze zelf de kerk geld kosten en omdat lidmaatschap geld kost. Als redenen om vrijwilligerswerk te doen voor de kerk noemen protestanten vaker dat God het vraagt, omdat ze plezier beleven aan de kerk en vanwege de ontmoetingen in de kerk.

Bij de vraag "Voor welke onderdelen zou u geld willen geven aan de kerk waar u lid van bent?" (zie volgende pagina) werd elke antwoordoptie (veel) vaker gekozen door protestanten dan door katholieken. Een belangrijke verklaring voor dit verschil is de mate van kerkgang. Protestanten gaan gemiddeld vaker naar de kerk dan katholieke en zien dus ook meer onderdelen van de kerk waarvoor geld nodig is. Maar dit verklaart niet het hele verschil: ook zonder de mate van kerkgang mee te tellen, kiezen protestanten meer onderdelen in vergelijking met katholieken.

Geven aan de kerk - onderdelen

Het geld dat bij Actie Kerkbalans wordt verzameld, wordt voor verschillende doeleinden ingezet door de kerken. Van de onderhoud van het gebouw, tot het betalen van personen die in dienst zijn. In het onderzoek is gevraagd aan welke onderdelen kerkleden geld zouden willen geven. Hier zijn wederom verschillen tussen protestanten en katholieken zichtbaar, die niet alleen te verklaren zijn op basis van kerkgang.

Zowel protestanten als katholieken geven het liefst voor *onderhoud van het gebouw en techniek*. Protestanten kiezen daarnaast relatief veel vaker de verschillende vormen van *diaconale projecten, loon van personen in dienst en activiteiten voor jongeren*.

Voor welke onderdelen zou u geld willen geven aan de kerk waar u lid van bent? n=1.723.
Meerkeuze.

De kerk van vandaag

Betekenis van de kerk

Voor kerkleden heeft de kerk op allerlei manieren betekenis. Opvallend is dat veel antwoorden, door relatief veel kerkleden wordt genoemd. Kerkleden noemden het vaakst dat de kerk een plek is waar zij *hun geloof delen met anderen kunnen delen*. Het *vieren van de sacramenten* is een aspect van kerkzijn dat vaker door katholieken wordt gekozen dan door protestanten. Andersom geldt dat voor de antwoorden *waar God centraal staat* en *waar ik God kan ontmoeten*.

Sommige manieren van betekenis verschillen tussen kerkleden die nooit, soms of regelmatig naar de kerk gaan. De religieuze betekenis van de kerk, zoals *God ontmoeten*, *waar God centraal staat* en *samen sacramenten vieren*, is vooral herkenbaar voor kerkleden die vaker naar de kerk gaan. Sociale aspecten van de kerk worden breder gedeeld, zoals *er zijn voor elkaar* en *sociale contacten*. Deze aspecten zijn dus ook voor randkerkelijken relevant. In bijlage 2 zijn de antwoorden op de vragen uit dit onderdeel uitgesplitst naar mate van kerkgang.

Wat betekent de kerk waar u lid van bent voor u? De kerk is voor mij een plek waar..

n=1.723. Meerkeuze, maximaal 3 antwoorden.

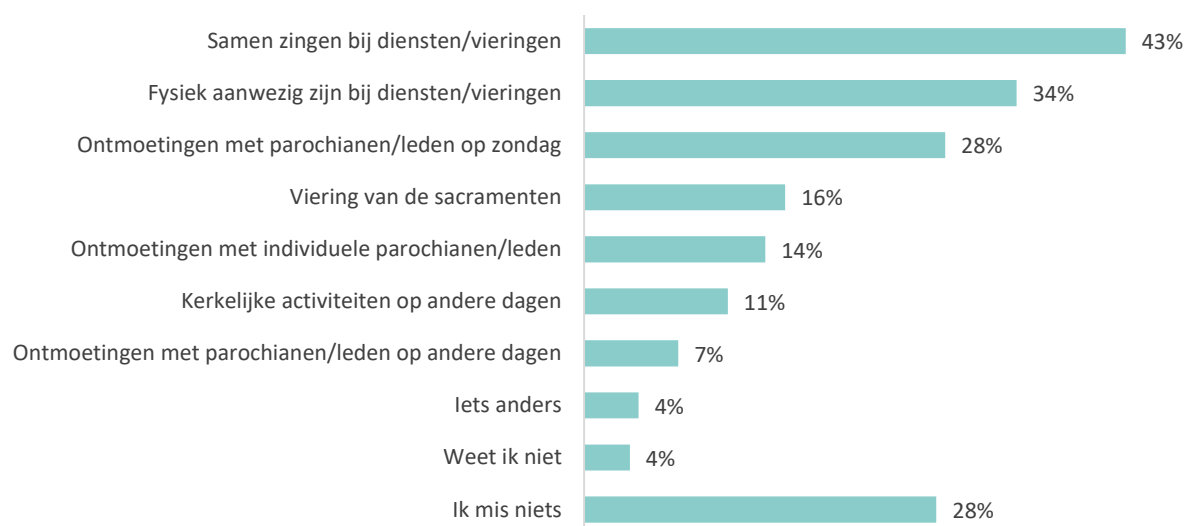

Kerk in coronatijd

In het onderzoek is ook gevraagd hoe kerkleden de kerk in coronatijd beleven. Kerkleden volgen diensten in deze tijd gemiddeld op twee manieren, vaak een mix tussen een livestream en het fysiek bezoeken van diensten. Zo volgt 45% *de vieringen of diensten via een livestream*, 33% *bezoekt een dienst fysiek* en 19% *volgt een dienst via televisie (bijvoorbeeld NPO 2)*. 38% van de kerkleden geeft aan nu geen vieringen of diensten te volgen. Dat zijn vooral kerkleden die vóór de coronacrisis al nooit of soms een kerkdienst of viering bezochten.

Gevraagd naar wat zij vooral missen, noemen kerkleden het vaakst *samen zingen* (43%). Ook *fysieke aanwezigheid* (34%) en *ontmoetingen met mede-kerkleden* (28%) worden gemist. Het aandeel kerkleden dat *niets* mist (28%), bestaat vooral uit kerkleden die nooit of soms een dienst of viering bezoeken.

Wat mist u vooral nu er door de coronamaatregelen beperkingen zijn? n=1.723. Meerkeuze.

Kerk in coronatijd - waardering

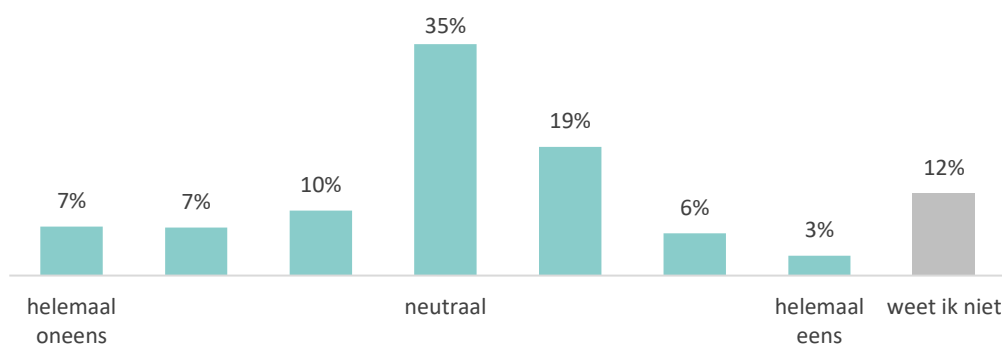
In het onderzoek is gemeten of de coronacrisis effect heeft op de waardering van de kerk. Voor veel kerkleden is de waardering sinds de coronamaatregelen niet erg veranderd. De meeste kerkleden antwoorden neutraal (35%), weet ik niet (12%) of selecteren de antwoordopties rondom het midden (10% licht oneens of 19% licht eens).

De mate van kerkgang is een belangrijke verklaring voor de waardering van de kerk. Kerkleden die al nooit naar de kerk gingen, waarderen de kerk minder sinds de

coronamaatregelen. Kerkleden die soms of regelmatig een viering of dienst bezoeken zijn vaker neutraal of positiever.

Bij de open toelichting bij deze vraag noemen veel kerkleden dat het geen gemakkelijke tijd is voor diensten/vieringen. Zo zegt een kerklid: *"Het is hard werken om de cohesie binnen de kerkgemeenschap te behouden en weer aan te zwengelen."* Een ander kerklid is kritisch: *"Het lijkt allemaal stroperiger te gaan. Je hoort weinig van de plaatselijke kerk (bestuur) en geestelijkheid."* Anderzijds wordt vaak genoemd dat men door corona is gaan beseffen wat de kerk voor hen betekent. Ook wordt waardering uitgesproken voor medewerkers en vrijwilligers: *"Ik waardeer de acties die genomen zijn om de kerk toch open te kunnen houden en met beeld en geluid de diensten bij de mensen thuis te brengen. En de digitale momenten met elkaar en met de mensen die zich bij de kerk betrokken voelen."*

Sinds de coronamaatregelen ben ik mijn kerk meer gaan waarderen? n=1.724. Slider-vraag.

De kerk van de toekomst

Aan kerkleden zijn vragen voorgelegd over de kerk van vandaag en die van de toekomst. Gevraagd naar de betekenis die de kerk nu voor hen heeft en betekenis die ze graag zien voor toekomstige generaties, kregen respondenten vergelijkbare, 'gespiegelde' antwoordopties voorgelegd. Bijvoorbeeld: een plek waar 'ik sociale contacten heb' en een plek waar toekomstige generaties 'sociale contacten hebben'. Zo kunnen we vergelijken waar kerkleden nu en in de toekomst een betekenisvolle rol voor de kerk weggelegd zien.

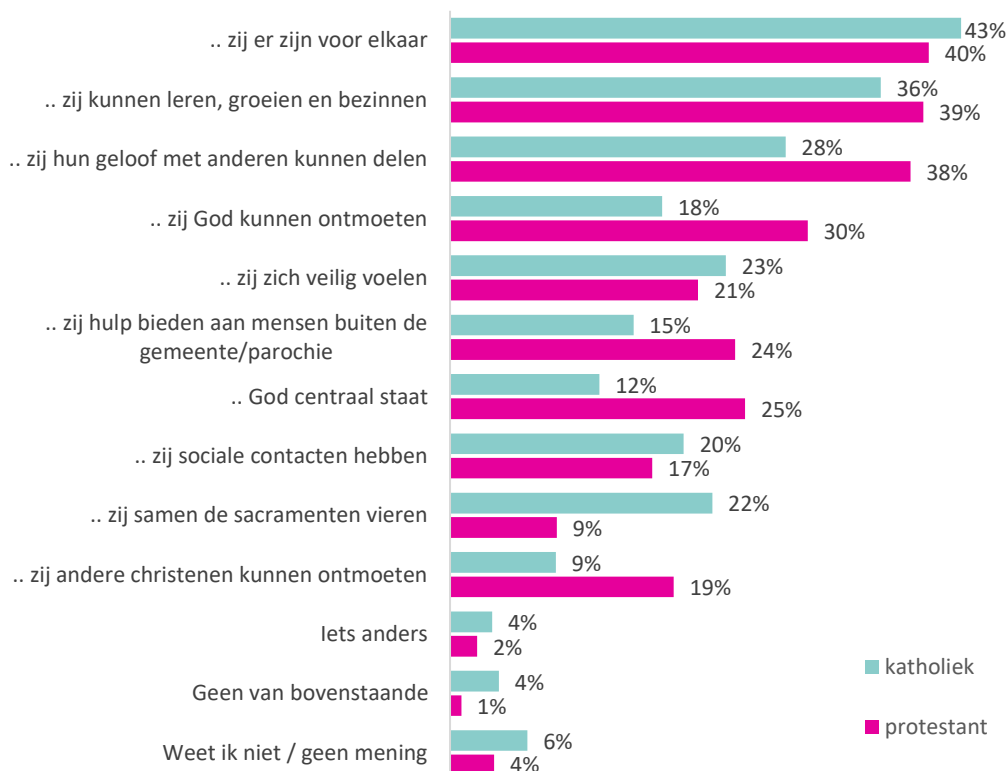
Hoop voor de kerk van de toekomst

Bij de vraag *"Wat hoopt u dat de kerk waar u lid van bent mag betekenen voor volgende generaties?"* kozen kerkleden vooral vaak voor een kerk waar mensen er zijn voor elkaar (41%). Ook een plek waar men kan leren, groeien en bezinnen (38%) werd vaak gekozen. In

de toekomst zien veel kerkleden graag dat de kerk een plek is waar men *het geloof kan delen met anderen* (33%). De antwoorden die men voor de kerk van vandaag geeft, wijken soms af van die voor de kerk van morgen. Zo kiest 11% van de kerkleden voor de kerk van vandaag de antwoordoptie *waar ik me veilig voel*, terwijl 22% dat graag voor de kerk van de toekomst zou zien. Ook ziet 41% graag een kerk waar toekomstige generaties *er voor elkaar zijn*. Bij de kerk van vandaag wordt deze antwoordoptie door 26% van de kerkleden gekozen.

Uit de open toelichting blijkt dat sommige kerkleden hopen dat de kerk met de tijd mee zal gaan. Zo zegt een kerklid: *"Richt de mis vrolijk en inspirerend in. Frisse, moderne muziek, actuele onderwerpen bespreken in relatie tot het geloof, geen lange preken maar oprecht en verrassend het christelijk geloof overbrengen."* Een ander kerklid geeft aan het niet precies te weten: *"We weten niet wat de volgende generatie nodig heeft. Dus het heeft ook geen zin hier naar te vragen."* Weer een ander kerklid zegt: *"Ik hoop dat in de toekomst de kerk zich meer zal richten op wat er buiten de kerk gebeurt, in plaats van veel tijd en energie besteden aan zaken die alleen belangrijk zijn voor de leden. Meer contact leggen met de buitenwereld, in plaats van navelstaren!"*.

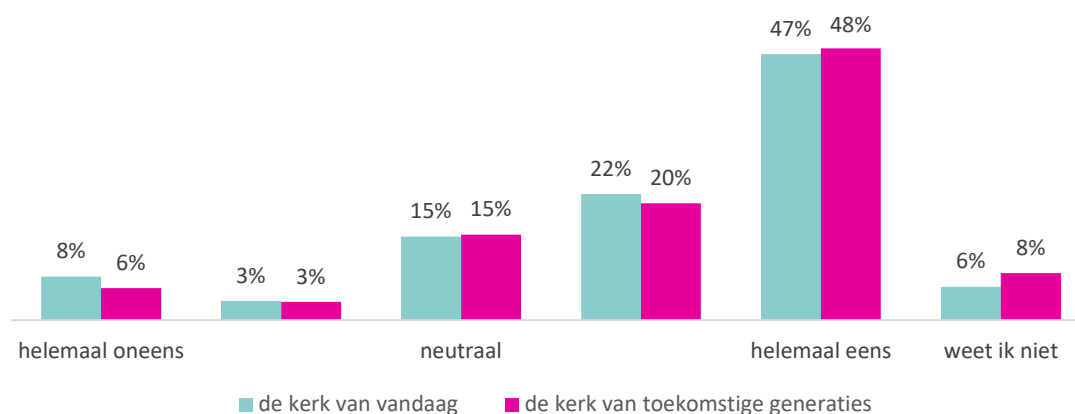
Wat hoopt u dat de kerk waar u lid van bent mag betekenen voor volgende generaties? Ik gun volgende generaties dat de kerk voor hen een plek is waar.. n=1.723. Meerkeuze, maximaal 3 antwoorden.

Geefbereidheid kerk van vandaag en toekomst

Kerkleden is ook gevraagd naar hun geefbereidheid, zowel voor de kerk van vandaag als die van de toekomst. Daaruit blijkt dat die bereidheid voor zowel het heden als de toekomst ongeveer even hoog is. Er is dus geen verschil tussen hoeveel men zou willen geven voor de kerk van vandaag en de kerk voor toekomstige generaties.

Ik geef mijn geld graag aan.. de kerk van vandaag/van toekomstige generaties n=1.723.

Actie Kerkbalans

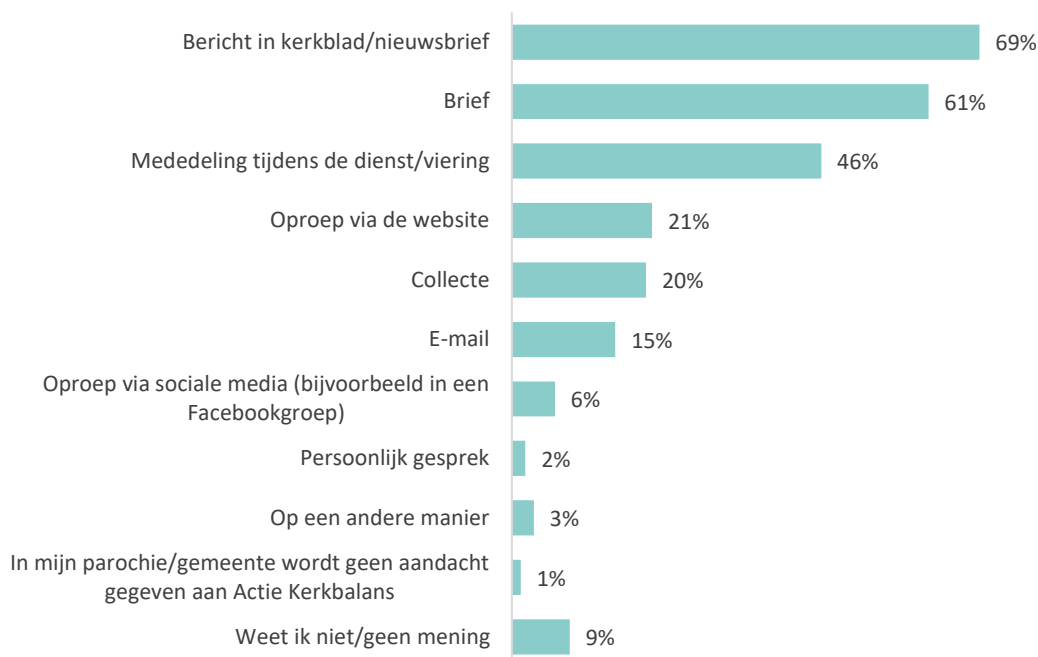
Een belangrijk onderdeel van het onderzoek ging in op de houding van kerkleden ten opzichte van Actie Kerkbalans. De resultaten worden hier weergegeven. Vervolgens gaan we verder in op de meningen van kerkleden over fondsenwerving, en waarvoor zij geld zouden willen geven.

Bekendheid met Actie Kerkbalans

Bijna alle kerkleden (94%) zijn in meer of mindere mate bekend met Actie Kerkbalans. 47% kent de actie goed en 16% heeft er weleens van gehoord. 29% van de kerkleden geeft aan hier zelf betrokken bij te zijn voor hun eigen kerk of parochie. Hieruit blijkt dat Actie Kerkbalans een sterk merk is richting haar achterban. De bekendheid hangt samen met hoe vaak iemand naar de kerk gaat. Het is niet verrassend dat mensen die vaker naar de kerk gaan, bekender zijn met Actie Kerkbalans.

Ook is gevraagd naar de manieren waarop de kerk/parochie van kerkleden aandacht heeft besteed aan Actie Kerkbalans. Een bericht in een kerkblad of nieuwsbrief (69%) en/of een brief (61%) werden vaak genoemd. Als we kijken naar het verband tussen het aantal manieren van aandacht geven en de mate van bekendheid met Actie Kerkbalans, zien we niet een heel sterk effect van het gebruiken van veel manieren. Voor de bekendheid lijkt het dus vooral belangrijk te zijn om op minimaal één manier aandacht te geven.

Op welke manier wordt er in uw parochie/gemeente aandacht gegeven aan Actie Kerkbalans? n=1.605. Meerkeuze, als men bekend is met Actie Kerkbalans

De hoge bekendheid van Actie Kerkbalans blijkt ook uit de bekendheid met manieren van geven. De meeste kerkleden weten hoe ze kunnen bijdragen aan Actie Kerkbalans. Drie kwart van de kerkleden is het enigszins of helemaal eens met de stelling "Ik weet hoe ik kan bijdragen aan Actie Kerkbalans". Kerkleden die nooit naar de kerk gaan weten iets minder vaak hoe ze dat kunnen doen. Toch is ook onder hen een ruime meerderheid (70%) op de hoogte van manieren om te geven.

Houding ten opzichte van Actie Kerkbalans

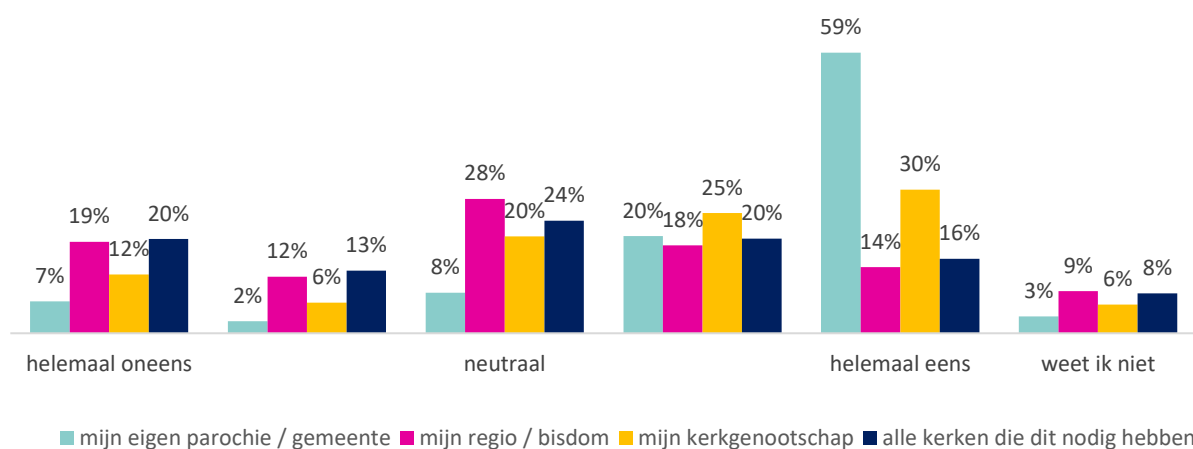
De meerderheid van de kerkleden is positief over Actie Kerkbalans. Ongeveer twee derde van de kerkleden vindt de actie belangrijk voor de toekomst van hun gemeente of parochie. 13% weet het niet, 14% staat er neutraal in. Ook kerkleden die voor het invullen van de vragenlijst nog niet bekend waren met Actie Kerkbalans zijn overwegend positief. Kerkleden

die nooit of soms een kerk bezoeken zijn vooral neutraal over het belang van Actie Kerkbalans, en bijna nooit negatief. Kerkleden die regelmatig een viering of dienst bezoeken zijn in veel grotere getale uitgesproken positief over het belang van Actie Kerkbalans voor hun parochie of gemeente.

Kerkleden is gevraagd om aan te geven op welk schaalniveau zij het liefst geven: voor (1) hun eigen parochie/gemeente, (2) hun regio/bisdom, (3) hun kerkgenootschap en/of (3) alle kerken die het nodig hebben. Enkele zaken vallen op. Allereerst is de eigen parochie/gemeente verreweg het meest gewenst als het gaat om geld geven. Ten tweede, is het eigen kerkgenootschap duidelijk populairder om aan te geven dan de regio/bisdom of alle kerken die dat nodig hebben. Ten derde, voor alle vier de schaalniveaus geldt dat mensen die vaker naar de kerk gaan een hogere bereidheid hebben om te geven. Voor de schaalniveaus 'mijn kerkgenootschap' en 'alle kerken die dit nodig hebben' blijkt bovendien dat protestanten meer bereid zijn om te geven dan katholieken.

Ik geef mijn geld graag aan.. n=1.270 (regio/bisdom); 1.439 (kerkgenootschap); 1.354 (kerken die dit nodig hebben).

Onderzoeksverantwoording

HOOFDSTUK 4

Respons

Gezamenlijk met betrokken bij Actie Kerkbalans is de vragenlijst voor dit onderzoek opgesteld. Het onderzoek is op twee manieren verspreid. Allereerst is het onderzoek verspreid onder de leden van het Citisens panel. Uit dit panel zijn 3.200 panelleden per e-mail benaderd om mee te doen aan het onderzoek. Hierbij zijn alleen panelleden uitgenodigd die eerder aangaven zich te rekenen tot één van de kerken die deelnemen aan de Actie Kerkbalans. Na de uitnodiging hebben in totaal 1.650 panelleden het onderzoek ingevuld. 1.368 van deze panelleden behoorden tot één van de deelnemende kerken. Daarnaast is door Actie Kerkbalans een 'open link' gedeeld (www.gevenaandekerk.nl). In totaal hebben 355 respondenten die tot de doelgroep horen het onderzoek op deze manier ingevuld. In totaal zijn de antwoorden van 1.723 respondenten die aangaven lid te zijn van één van de vier deelnemende kerken, meegenomen in de analyse.

Voor de in deze rapportage getoonde resultaten, geldt een foutmarge van 5% met een betrouwbaarheidsinterval van 95%. Naarmate het aantal respondenten dat een vraag heeft beantwoord kleiner wordt, wordt de foutmarge en daarmee de onzekerheid groter.

De resultaten van het onderzoek zijn niet gewogen. Wat betreft leeftijdsopbouw, een relevant kenmerk voor geefgedrag en kerkelijkheid, is de leeftijdsverdeling van de deelnemers nagenoeg gelijk aan de Protestantse Kerk in Nederland en de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland.

Bijlage 1: tabellen

Deze bijlage bevat de tabellen met procentuele verdelingen per antwoordoptie. Per vraag kunnen verschillende aantallen invullers worden genoemd. Door routing in de vragenlijst is niet elke vraag aan iedere respondent voorgelegd. De weergegeven percentages tellen niet altijd op tot precies 100% vanwege afronding.

Heeft u de afgelopen 12 maanden geld aan een goed doel gegeven? (n=1.723)	%
Ja	95%
Nee	4%
Zeg ik liever niet	1%
Weet ik niet	0%

Aan wat voor soort goede doelen geeft u? (n=1.632). Alleen gevraagd aan invullers die de afgelopen 12 maanden geld aan een goed doel hebben gegeven. Meerkeuze.	%
Kerk en levensbeschouwing	67%
Gezondheid	58%
Maatschappelijke en sociale doelen	53%
Internationale hulp	46%
Milieu, natuur en dieren	43%
Diaconaal werk	37%
Zending, missie en evangelisatie	33%
Cultuur	20%
Onderwijs en onderzoek	14%
Sport en recreatie	10%
Anders	4%

Hoe belangrijk vindt u het dat het doel waar u geld aan geeft christelijk is? (n=1.577) Alleen gevraagd aan invullers die de afgelopen 12 maanden geld aan een goed doel hebben gegeven.	%
heel onbelangrijk	14%
	18%
	14%

neutraal	22%
	16%
	9%
heel belangrijk	4%
Weet ik niet / geen mening	3%

Van welk christelijk kerkgenootschap bent u lid? (n=1.723) Invullers die bij deze vraag 'een ander christelijk kerkgenootschap' of 'zeg ik liever niet' invulden zijn weggelaten uit de selectie.	%
Rooms-Katholieke Kerk	50%
Oud-Katholieke kerk van Nederland	2%
Protestantse Kerk in Nederland (PKN)	49%
Evangelische Broedergemeente	0%

Hoe vaak bezoekt u een kerkelijke viering/dienst? (n=1.719)	%
Eén keer per week of vaker	26%
Meerdere keren per maand	19%
Eén keer per maand	7%
Enkele keren per jaar	28%
Nooit	18%
Weet ik niet	1%

Geeft u aan de kerk waar u lid van bent? (n=1.723) Meerkeuze.	%
Ja, ik geef geld aan de kerk	79%
Ja, ik zet mij als vrijwilliger in voor de kerk	40%
Ja, ik geef op een andere manier aan de kerk, namelijk:	4%
Nee, ik geef niet aan de kerk	17%
Weet ik niet / zeg ik liever niet	1%

U geeft aan dat u geld geeft aan de kerk waar u lid van bent. Waarom? (n=1.356) Alleen gevraagd aan invullers die geld geven aan de kerk waar ze lid zijn. Meerkeuze.	%
Omdat ik me betrokken voel bij de kerk	74%
Omdat de kerk kosten maakt	71%

Vanwege de toekomst van onze kerk	52%
Omdat lidmaatschap geld kost	36%
Omdat ik plezier beleef aan de kerk	31%
Omdat ik de kerk geld kost	24%
Omdat God dit van ons vraagt	16%
Om een andere reden	4%
Weet ik niet / geen mening	0%

Op welke manier(en) geeft u aan de kerk waar u lid van bent? (n=1.356) Alleen gevraagd aan invullers die geld geven aan de kerk waar ze lid zijn. Meerkeuze.	%
Via een collecte	73%
Door zelf af en toe geld over te maken	51%
Via een geldinzamelingsactie	41%
Via een activiteit, zoals een rommelmarkt of parochie-/gemeentedag	22%
Op een andere manier	26%
Weet ik niet	0%

U geeft dat u als vrijwilliger betrokken bent bij kerk waar u lid van bent. Alleen gevraagd aan invullers die als vrijwilliger betrokken zijn bij de kerk waar ze lid zijn. Waarom? (n=689) Meerkeuze.	%
Omdat ik me betrokken voel bij de kerk	90%
Vanwege de ontmoetingen met anderen	62%
Om mijn talenten in te kunnen zetten	52%
Omdat ik plezier beleef aan de kerk	49%
Vanwege de toekomst van onze kerk	46%
Omdat God dit van ons vraagt	30%
Om een andere reden	8%
Weet ik niet / geen mening	0%

Voor welke onderdelen zou u geld willen geven aan de kerk waar u lid van bent? (n=1.723) Meerkeuze.	%
Onderhoud van het gebouw en techniek	70%
Diaconale projecten, bijvoorbeeld zorg of voedsel	55%
Pastoraat voor parochianen/leden/bezoekers	48%

Loon van personen die in dienst zijn, bijvoorbeeld koster of muzikanten	48%
Financiële hulp aan anderen	39%
Activiteiten voor parochianen/leden/bezoekers	39%
Activiteiten voor jongeren	37%
Evangelisatie / missie	25%
Andere zaken	3%
Ik wil geen geld geven aan de kerk	8%
Weet ik niet / geen mening	4%

Wat betekent de kerk waar u lid van bent voor u? De kerk is voor mij een plek waar.. (n=1.723) Meerkeuze.	%
.. ik mijn geloof met anderen kan delen	31%
.. we er zijn voor elkaar	26%
.. ik kan leren, groeien en bezinnen	26%
.. we samen de sacramenten vieren	24%
.. God centraal staat	23%
.. ik God kan ontmoeten	23%
.. ik sociale contacten heb	16%
.. ik andere christenen kan ontmoeten	14%
.. we hulp bieden aan mensen buiten de gemeente/parochie	11%
.. ik me veilig voel	11%
Iets anders	6%
Geen van bovenstaande	12%
Weet ik niet / geen mening	4%

Op welke manier(en) heeft u sinds de coronamaatregelen de vieringen/diensten vooral gevolgd? (n=1.723) Meerkeuze.	%
Via een livestream (bijvoorbeeld op YouTube of Kerkdienstgemist.nl)	45%
Ik bezoek fysieke vieringen/diensten	33%
Via televisie (bijvoorbeeld NPO 2)	19%
Via de (kerk)radio	6%
Op een andere manier	3%
Ik volg geen vieringen/diensten op dit moment	38%

Wat mist u vooral, nu er door de coronamaatregelen beperkingen zijn? (n=1.723) Maximaal drie antwoorden mogelijk.	%
Samen zingen bij diensten/vieringen	43%
Fysiek aanwezig zijn bij diensten/vieringen	34%
Ontmoetingen met parochianen/leden op zondag	28%
Viering van de sacramenten	16%
Ontmoetingen met individuele parochianen/leden	14%
Kerkelijke activiteiten op andere dagen, zoals Bijbelkringen of koffieochtenden	11%
Ontmoetingen met parochianen/leden op andere dagen	7%
Iets anders	4%
Weet ik niet	4%
Ik mis niets	28%

Sinds de coronamaatregelen ben ik mijn kerk meer gaan waarderen (n=1.723)	%
helemaal oneens	7%
	7%
	10%
neutraal	35%
	19%
	6%
helemaal eens	3%
weet ik niet	12%

Wat hoopt u dat de kerk waar u lid van bent mag betekenen voor volgende generaties? Ik gun volgende generaties dat de kerk voor hen een plek is waar.. (n=1.723) Meerkeuze.	%
.. zij er zijn voor elkaar	41%
.. zij kunnen leren, groeien en bezinnen	38%
.. zij hun geloof met anderen kunnen delen	33%
.. zij God kunnen ontmoeten	24%
.. zij zich veilig voelen	22%
.. zij hulp bieden aan mensen buiten de gemeente/parochie	19%
.. God centraal staat	18%
.. zij sociale contacten hebben	18%

.. zij samen de sacramenten vieren	16%
.. zij andere christenen kunnen ontmoeten	14%
iets anders	3%
Geen van bovenstaande	3%
Weet ik niet / geen mening	5%

Ik geef mijn geld graag aan.. de kerk van vandaag (n=1.609)	%
helemaal oneens	8%
	3%
neutraal	15%
	22%
helemaal eens	47%
weet ik niet	6%

Ik geef mijn geld graag aan.. de kerk van toekomstige generaties (n=1.572)	%
helemaal oneens	6%
	3%
neutraal	15%
	20%
helemaal eens	48%
weet ik niet	8%

Ik geef mijn geld graag aan.. mijn eigen parochie / gemeente (n=1.605)	%
helemaal oneens	7%
	2%
neutraal	8%
	20%
helemaal eens	59%
weet ik niet	3%

Ik geef mijn geld graag aan.. mijn regio / bisdom (n=1.270)	%
helemaal oneens	19%
	12%

neutraal	28%
	18%
helemaal eens	14%
weet ik niet	9%

Ik geef mijn geld graag aan.. mijn kerkgenootschap (n=1.439)	%
helemaal oneens	12%
	6%
neutraal	20%
	25%
helemaal eens	30%
weet ik niet	6%

Ik geef mijn geld graag aan.. alle kerken die dit nodig hebben (n=1.354)	%
helemaal oneens	20%
	13%
neutraal	24%
	20%
helemaal eens	16%
weet ik niet	8%

Bent u bekend met Actie Kerkbalans? (n=1.723)	%
Ja, ik ben betrokken bij deze actie in mijn kerk/parochie	29%
Ja, ik ken deze actie goed	47%
Ja, daar heb ik wel eens van gehoord	16%
Nee	6%
Weet ik niet	0%

Op welke manier wordt er in uw parochie/gemeente aandacht gegeven aan Actie Kerkbalans? (n=1.605) Alleen gevraagd aan invullers die bekend zijn met Actie Kerkbalans. Meerkeuze.	%
Bericht in kerkblad/nieuwsbrief	69%
Brief	61%

Mededeling tijdens de dienst/viering	46%
Oproep via de website	21%
Collecte	20%
E-mail	15%
Oproep via sociale media (bijvoorbeeld in een Facebookgroep)	6%
Persoonlijk gesprek	2%
Op een andere manier	3%
In mijn parochie/gemeente wordt geen aandacht gegeven aan Actie Kerkbalans	1%
Weet ik niet/geen mening	9%

Ik weet hoe ik kan bijdragen aan Actie Kerkbalans (n=1.723) Alleen gevraagd aan invullers die bekend zijn met Actie Kerkbalans. Meerkeuze.	%
helemaal oneens	1%
	1%
	3%
neutraal	9%
	17%
	25%
helemaal eens	34%
weet ik niet	10%

Actie Kerkbalans is belangrijk voor de toekomst van mijn parochie/gemeente (n=1.723) Alleen gevraagd aan invullers die bekend zijn met Actie Kerkbalans.	%
helemaal oneens	1%
	1%
	3%
neutraal	14%
	19%
	23%
helemaal eens	25%
weet ik niet	13%

Wat vindt u van dit initiatief? (n=93) Alleen gevraagd, na een korte tekst met uitleg over Actie Kerkbalans, aan invullers die niet bekend zijn met Actie Kerkbalans.	%
helemaal oneens	1%
	1%
	3%
neutraal	14%
	19%
	23%
helemaal eens	25%
weet ik niet	13%

Welke christelijke kranten of dagbladen leest u minstens twee keer per week? (n=1.723) Meerkeuze.	%
Trouw	19%
NCRV-gids	8%
Nederlands Dagblad	4%
EO Visie	4%
Reformatorisch Dagblad	3%
Katholiek Nieuwsblad	3%
Terdege	1%
De Nieuwe Koers	0%
Andere krant	33%
Geen enkele krant	40%
Weet ik niet	1%

Welke christelijke nieuwswebsites bezoekt u minimaal één keer per week? (n=1.723) Meerkeuze.	%
Trouw.nl	12%
KRO-NCRV.nl/katholiek	7%
RKKerk.nl	5%
RD.nl	4%
ND.nl	3%
CIP.nl	3%
KN.nl	2%

Terdege.nl	0%
Denieuwekoers.nl	0%
Anders	5%
Geen van bovenstaande kanalen	69%
Weet ik niet	1%

Wat is uw geslacht? (n=1.367)	%
Man	63%
Vrouw	36%
Anders	0%
Zeg ik liever niet	0%

Wat is uw hoogst afgeronde opleiding? (n=1.367)	%
Basisonderwijs	0%
Lager onderwijs (vmbo, mbo1)	6%
Middelbaar onderwijs (havo, vwo, mbo 2-4)	37%
Hoger onderwijs (hbo, universiteit)	56%
Overig	0%
Zeg ik liever niet	1%

Wat is uw leeftijd? (n=1.367)	%
18-24	1%
25-34	5%
35-44	5%
45-54	14%
55-64	28%
65+	46%

Bijlage 2: uitsplitsing naar kerkgang

In het rapport is diverse keren benoemd dat er verschillen zichtbaar zijn tussen de antwoorden van kerkleden die regelmatig een dienst of viering bezoeken en randkerkelijken. Daarom zijn in deze bijlage de antwoorden op de vragen uit het onderdeel 'De kerk van vandaag' uitgesplitst naar mate van kerkgang. Kerkgang is onderverdeeld in 3 categorieën: **regelmatig** (één keer per maand of vaker), **soms** (enkele keren per jaar) en **nooit** (nooit).

Wat betekent de kerk waar u lid van bent voor u? De kerk is voor mij een plek waar.. Meerkeuze.	Totaal % n=1.732	Regelmatig n = 902	Soms n=484	Nooit n=316
.. ik mijn geloof met anderen kan delen	31%	44%	22%	6%
.. we er zijn voor elkaar	26%	29%	27%	17%
.. ik kan leren, groeien en bezinnen	26%	32%	24%	9%
.. we samen de sacramenten vieren	24%	35%	17%	3%
.. God centraal staat	23%	33%	13%	9%
.. ik God kan ontmoeten	23%	36%	10%	3%
.. ik sociale contacten heb	16%	22%	14%	4%
.. ik andere christenen kan ontmoeten	14%	21%	10%	2%
.. we hulp bieden aan mensen buiten de gemeente/parochie	11%	13%	9%	6%
.. ik me veilig voel	11%	8%	19%	8%
Iets anders	6%	4%	9%	6%
Geen van bovenstaande	12%	1%	11%	45%
Weet ik niet / geen mening	4%	0%	5%	11%

Op welke manier(en) heeft u sinds de coronamaatregelen de vieringen/diensten vooral gevolgd?	Totaal % n=1.732	Regelmatig n =902	Soms n=484	Nooit n=316
Via een livestream (bijvoorbeeld op YouTube of Kerkdienstgemist.nl)	45%	73%	19%	4%
Ik bezoek fysieke vieringen/diensten	33%	59%	7%	1%
Via televisie (bijvoorbeeld NPO 2)	19%	25%	16%	7%
Via de (kerk)radio	6%	10%	3%	1%
Op een andere manier	3%	5%	1%	1%
Ik volg geen vieringen/diensten op dit moment	38%	5%	64%	88%

Wat mist u vooral, nu er door de coronamaatregelen beperkingen zijn? (n=1.723) Maximaal drie antwoorden mogelijk.	Totaal % n=1.732	Regelmatig n =902	Soms n=484	Nooit n=316
Samen zingen bij diensten/vieringen	43%	70%	20%	2%
Fysiek aanwezig zijn bij diensten/vieringen	34%	48%	30%	1%
Ontmoetingen met parochianen/leden op zondag	28%	48%	11%	1%
Viering van de sacramenten	16%	24%	11%	1%
Ontmoetingen met individuele parochianen/leden	14%	20%	12%	1%
Kerkelijke activiteiten op andere dagen, zoals Bijbelkringen of koffieochtenden	11%	19%	4%	1%
Ontmoetingen met parochianen/leden op andere dagen	7%	11%	5%	1%
Iets anders	4%	4%	6%	3%
Weet ik niet	4%	1%	7%	6%
Ik mis niets	28%	2%	35%	86%

Sinds de coronamaatregelen ben ik mijn kerk meer gaan waarderen (n=1.723)	Totaal % n=1.732	Regelmatig n =902	Soms n=484	Nooit n=316
helemaal oneens	7%	1%	8%	23%
	7%	4%	10%	12%
	10%	10%	11%	9%
neutraal	35%	37%	40%	21%
	19%	27%	13%	6%
	6%	10%	3%	2%
helemaal eens	3%	4%	2%	1%
weet ik niet	12%	6%	15%	25%